

Aleg. 618

Sprawozdanie

Komisji gospodarstwa krajowego o wniosku posła Kramarczyka w sprawie zmniejszenia pasu pogranicznego dla katastru bydła.

Wysoki Sejmie!

Wysoki Sejm przydzielił Komisji gospodarstwa krajowego następujący wniosek posłów Kramarczyka i towarzyszy.

Zważywszy, że §. 9. ustawy państwowej z dnia 29. lutego 1880 r. Dz. p. p. Nr. 37. o środkach zapobiegawczych tępienia zarazy i księgosuszu, a względnie nowela do tegoż § fu 9 go ogłoszona rozp. ministeryalnym z dnia 12. kwietnia 1880 jest nadzwyczajnie niejasną co do tworzenia pasów pogranicznych, gdyż mówi tylko ogólnikowo, iż w myśl tej ustawy pas pograniczny ma być utworzony w szerokości 30-tu kilometrów od granicy rosyjskiej, a w razie przypadłości do pasu pogranicznego chociażby tylko małej części sąsiedniej gminy, ma być wzięta cała gmina;

zważywszy więc, że wskutek tej niejasności myśli noweli do §-fu 9. ustawy z dnia 29. lutego 1880 Nr. 37. powciągano do pasu pogranicznego całe gminy wraz z obszarami dworskimi, pomimo, że przy odmierzaniu na mapach przy ustanawianiu pasu pogranicznego tylko małeńki nieraz skraweczek pustej ziemi bez budynków pewnej gminie zaleciał, co sprawia ludności dotyczącej gminy nadzwyczajne utrudnienia, jakie wynikają z katastru pogranicznego, a dla samejże myśli ustawy o zapobieganiu rozwleczenia księgosuszu nie mają najmniejszej wartości, dlatego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Wzywa się c. k. Rząd, by ze względu na ustalony pas pograniczny dla katastru bydła od lat 20 istniejący zmniejszył z 30 na 20 kilometrów lub ewentualnie wziął za podstawę szerokości pasu pogranicznego naturalną granicę, rzekę Wisłę począwszy od Oświęcimia t. j. granicy pruskiej wzdłuż jej biegu aż do Niepołomic, zaś ciąg dalszy granicę suchą, lecz na 20 kilometrów szeroka.

II. Wzywa się c. k. Rząd, by w razie nieuwzględnienia pierwszego wniosku uzupełnił nowelę ministeryalną do §. 9. ustawy z dnia 29. lutego 1880 Nr. 37. i wyraźnie orzekł, jaka część terytorium gminy sąsiedniej z pasem pogranicznym, musi przypaść przy odmierzaniu na mapach krajowych do pasu pogranicznego, na mocy którejby całą gminę sąsiednią w myśl tejże ustawy można uważać za koniecznie należąca do pasu pogranicznego n p. $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$ i t. p.

III. Wzywa się c. k. Rząd, by obok pierwszych dwóch wniosków postawił Władzy politycznej wolność bez naruszenia zasady ustawowej do zmniejszenia lub uwzględnienia lokalnych stosunków terytorjalnych, podciągania lub uwalniania gmin od należania do pasu pogranicznego.

IV. Wzywa się c. k. Rząd, by się zastanowił, czy nie byłoby już na czasie zniesienie okręgów rewizyjnych bydła jako za wielkich i nieodpowiadających swemu celowi, a na to miejsce polecić prowadzenie katastru bydłowego miejscowemu oglądaczowi bydła.

Sprawa zmniejszenia pasu granicznego była kilkakrotnie w latach ubiegłych, a po raz ostatni w roku 1903 przedmiotem rozpraw Komisji gospodarstwa krajowego, jak o tem świadczy przyjęte przez Wysoki Sejm do wiadomości sprawozdanie z dnia 29. października 1903.

Wobec wielkich uciążliwości, jakich jest powodem 30 km. pas graniczny i brak dostatecznej liczby rewizorów, i uczynionej poprzednio nadziei ze strony c. k. Rządu poczynienia ulg w wykonaniu odnośnych przepisów zainterpelowano jeszcze w roku 1903 w tej sprawie R.ferenta dla spraw weterynaryjnych przy c. k. Namiestnictwie, który dał w roku 1903 następujące wyjaśnienie:

„Sprawa utworzenia pasu rewizyjnego wzdłuż granicy rosyjskiej na podstawie stosunków topograficznych jest w toku. Rząd zamierza tam, gdzie już granice naturalne zabezpieczają przed przemycaniem zwierząt z Rosyi zwęzić pas rewizyjny, a natomiast tam, gdzie brak naturalnej granicy i stosunki miejscowe sprzyjają przemycaniu, pomnożyć liczbę rewizorów i zmniejszyć okręgi rewizyjne“.

Komisya podniosła potrzebę przyspieszenia tych zarządzeń oraz przypomniała c. k. Rządowi w jednym z pism Rządu do Wydziału krajowego zawartą zapowiedź zastąpienia rewizorów granicznych weterynarzami.

Załowac należy, że ani zawarta w powyższem oświadczeniu JW. Referenta spraw weterynaryjnych przyrzeczenie, ani zapowiedź zastąpienia rewizorów granicznych weterynarzami dotychczas spełnionemi nie zostały.

Na posiedzeniu Komisji z 17. listopada 1905 ponownie zainterpelowano JW. Pana Referenta dla spraw weterynaryjnych, dlaczego dotychczas powyżej przytoczonych obietnic nie wykonano? I kiedy wykonane zostaną?

Na powyższe zapytanie w tej sprawie JW. Pan Referent dla spraw weterynaryjnych odpowiedział, że sprawa ta jest w toku Zarządzenia podjęte na podstawie ustawy z dnia 29. lutego 1880 przyczyniły się do uchronienia kraju od zawleczenia chorób zaraźliwych. Postanowienia te jednak były uciążliwe dla ludności. Uchylić je trudno, można jednak zastąpić je innymi, albo do pewnego stopnia zmodyfikować. Przedtem jednak należy poczynić próby. W tym kierunku przedłożono Rządowi centralnemu wnioski dotychczas niezrealizowane. Próby rzeczono dążyć będą: 1. do pewnych ulg paszportowych; 2. zmniejszenia okręgów i rewizyjnych i zwiększenie liczby rewizorów, którzyby mogli częściej odwiedzać gminy. Powiększenie liczby rewizorów zmniejszy odległość ich siedziby od poszczególnych gmin i ułatwi wydawanie paszportów; 3. w kierunku zastąpienia piętna innym znakiem. Wyłączenie pewnych gmin z pasa granicznego uważa JW. Pan Referent dla spraw weterynaryjnych bez zmiany ustawy za możliwe.

„W sprawie zastąpienia rewizorów weterynarzami sprawa trudności brak weterynarzy, wobec małych widoków awansu szczupła liczba młodzieży temu zawodowi się poświęca“.

Pas graniczny ustanowiono w celu zabezpieczenia krajowego bydła przeciwko księgosuszczi na podstawie §. 9. ustawy z 29. lutego 1880 Dz. u. P. Nr. 37., postanowienie rzeczono wskazuje na potrzebę ustanowienia tego pasa wewnątrz 30 kilometrowej przestrzeni granicznej, rozumieć je należy jednak w ten sposób, że pas 30 kilometrowy jest maksymalnym, a nie minimalnym obszarem. Wymiar i oznaczenie bowiem rzeczono go pasa, w którym miał być ustanowionym kataster, pozostawiono władzom krajowym tak w samej ustawie, jak i rozporządzeniu wykonawczem, które wyrażnie mówi: „że polityczne władze krajowe mają ustanowiony w §. 9. obszar graniczny oznaczyć. Przytem należy, o ile to jest możliwem (thunlichst) mieć wzgląd na naturalne granice, jak góry, rzeki i t. d.“.

Rozporządzenie wykonawcze z dnia 12. kwietnia 1880 Dz. u. p. Nr. 9. i 38. postanawia wprawdzie, że częściowo w obszarze granicznym leżące gminy (albo obszary dworskie) należy objąć pasem granicznym, po pierwsze jednak polega postanowienie rzeczono nie na ustawie, ale na rozporządzeniu, które w każdej chwili może ulegć zmianie, po drugie ma rzeczono rozporządzenie widocznie na myśli te gminy lub obszary, które leżą wewnątrz a nie zewnątrz 30-kilometrowego obszaru.

Nawet w porównaniu z powyższem rozporządzeniem wykonawczem traktuje ogłoszenie c. k. galicyjskiego Namiestnictwa z 6. grudnia 1880 L. 61.478 rzeczy szablonowo. Mówi bowiem w §. 1. ogólnikowo o wciągnięciu w obszar graniczny wszystkich gmin w odległości 30 kilometrów, pomija zaś najzupełniej zalecone przez rozporządzenie wykonawcze uwzględnienie naturalnych stosunków topograficznych.

I w wykonaniu rzeczonych postanowień traktowano również rzecz szablonowo, nie wykonano bowiem we wielu wypadkach, jak poseł Kramarczyk w przemówieniu z dnia 14. października 1904 słusznie dowiódł, postanowień rozporządzenia wykonawczego dotyczących stosunków topograficznych, ani też nie uwzględniono naturalnych granic, jak n. p. Wisła.

Z tego też powodu spełnienie dawniejszych przyrzeczeń c. k. rządu w sprawie :

1. Zmniejszenie pasa granicznego,
2. Uwzględnienia stosunków topograficznych przy jego wymiarze,
3. Zastąpienia rewizorów bydła weterynarzami,

uważa Komisya gospodarstwa krajowego w interesie narażonej często niepotrzebnie na uciążliwości ludności nietylko za konieczne, ale za naglące. Na próby bowiem już dotychczas było dość czasu, obecnie należy przystąpić do tych zmian, które w granicach ustawy są możliwe, a które rozporządzenie wykonawcze wyraźnie zaleca.

Podniesiono w Komisyi, że notoryczny brak weterynarzy jest powodem, że siłami podrzędnymi tak ważne funkcje na granicy wyknują. Jest przeto obowiązkiem rządu stworzyć warunki, któreby powiększenie liczby weterynarzy umożliwiły. W okręgach, w których powiększenie liczby weterynarzy nie jest możliwym, należy zwiększać liczbę rewizorów i ustanawiać takich oglądaczy, którzy będą mieli potrzebne kwalifikacye.

Na powyższych podstawach Komisya wnosi :

1. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby ustanowiony na mocy §. 4. ustawy z 29. lutego 1880 Dz. p. p. Nr. 37. pas pograniczny z 30 na 20 kilometrów zmniejszył, i aby w myśl rozporządzenia wykonawczego z dnia 12. kwietnia 1880 Dz. p. p. Nr. 38. wziął za podstawę szerokości pasa pogranicznego naturalną granicę, rzekę Wisłę, począwszy od Oświęcimska t. j. granicy pruskiej wzdłuż jej biegu aż do Niepołomic, w dalszym zaś ciągu pasa granicą suchą na 20 kilometrów szeroką.

2. Wzywa się c. k. Rząd, aby rozporządzenie wykonawcze z dnia 12. kwietnia 1880 Dz. u. p. Nr. 37. i 38. uzupełnił wyraźnem orzeczeniem, że tylko wówczas cała gmina z pasem pogranicznym sąsiadująca ma być tymże pasem objęta, jeżeli albo większa jej część leży w obrębie pasa granicznego, albo też stosunki topograficzne tego niezbędnie wymagają.

3. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby jeszcze wyraźniej, aniżeli to w ustawie z dnia 29. lutego 1880 Dz. p. p. Nr. 37. i w rozporządzeniu wykonawczem z dnia 12. kwietnia 1880 Dz. p. p. Nr. 38. orzekł, że z zachowaniem zasad ustawy z dnia 29. lutego 1880 Dz. p. p. Nr. 37. przysłużyć władzom politycznym prawo do zmniejszania lub uwzględniania lokalnych stosunków terytoryalnych, podciągania lub uwalniania gmin od należenia do pasa granicznego.

4. Wszywa się c. k. Rząd, aby postarał się o zmniejszenie okręgów rewizyjnych i o zastąpienie rewizorów weterynarzami.

Przewodniczący :

Gorayski.

Sprawozdawca :

Kozłowski.

